

Nr 177

Av herr Karlsson, Göran, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade.

(Lika lydande med motion nr 217 i Andra kammaren)

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sina äskanden för budgetåret 1964/65 under förslagsanslaget Bidrag till driften av verkstäder för handikappade för budgetåret 1964/65 föreslagit, att i de fall huvudmän för träningsverkstäder med goda och differentierade träningsresurser vidtager mera kostnadskrävande kvalificerade åtgärder det särskilda driftbidraget icke maximeras utan att styrelsen bemyndigas pröva bidragsbeloppets storlek från fall till fall. Departementschefen har med hänvisning till de förbättringar av driftbidraget som nyligen genomförts icke ansett sig böra biträda styrelsens förslag på denna punkt.

Enligt nu gällande bestämmelser kan särskilt bidrag till driften av verkstäder inom arbetsvården utgå med 50 % av verkstädernas redovisade underskott; dock med högst 2 000 kronor per arbetsplats och år. En sådan begränsning av bidragsmöjligheterna kan stundom verka hämmande på huvudmännens vilja att vidtaga i och för sig önskvärda men relativt kostnadskrävande åtgärder och anordningar för återanpassning av klientelet till arbete i öppna marknaden.

Enligt arbetsmarknadsstyrelsens beräkningar skulle, därest dylikt bidrag utgått för 1962 års verksamhet, endast 27 huvudmän erhållit maximibidraget 2 000 kronor. Av dessa var 14 huvudmän för träningsverkstäder med goda och differentierade träningsresurser. Från statlig bidragssynpunkt är ifrågavarande belopp av relativt ringa storlek, men för respektive huvudman har den stor betydelse. Ett borttagande av maximeringen av bidragsbeloppet per arbetsplats åtminstone vid träningsverkstäderna behöver ej betyda några avsevärda kostnadsökningar för staten. Det torde få ankomma på arbetsmarknadsstyrelsen att, därest en maximering av statsbidraget till 2 000 kronor per plats ej sker, pröva skäligheten i de redovisade kostnaderna.

Enligt vår uppfattning bör huvudmännen på alla sätt uppmuntras att genomföra en kvalitativ höjning av insatserna för arbetsträning. Resultatet av en sådan kommer säkerligen det allmänna till godo i form av lägre socialutgifter m. m. och i form av att handikappade på ett tidigare stadium

än eljest och bättre förberedda kan återgå till produktionen. Den relativt blygsamma merkostnaden för ett slopande av taket för driftbidraget på sätt som arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit torde därför komma att ge en mångfaldig återbäring.

Som ett viktigt komplement till de skyddade verkstäderna fungerar de hos enskilda industriföretag inrättade halvskyddade avdelningarna. Till halvskyddad sysselsättning utgår fr. o. m. den 1 juli 1962 statsbidrag med högst en krona per fullgjord arbetstimme. Beräkningen av denna ersättning grundade sig på vissa genomsnittliga nettokostnader vid de halvskyddade verkstäderna och arbetscentralerna under år 1958. Någon direkt kostnadsjämförelse mellan verkstäder inom arbetsvärden och industriföretag i öppna marknaden gjordes emellertid ej.

I motiveringen till sitt yrkande under förslagsanslaget Bidrag till driften av verkstäder för handikappade för budgetåret 1964/65 framhåller arbetsmarknadsstyrelsen bl. a., att man trots stora ansträngningar att intressera industriföretag att ta upp halvskyddad verksamhet icke lyckats få till stånd något nytillskott. Främsta anledningen härtill anser styrelsen vara att statsbidraget endast delvis kompenserar företagen för deras merkostnader i samband med organiserade skyddade avdelningar. Systemet med statsbidrag för av partiellt arbetsföra fullgjord arbetstimme synes oss principiellt vara riktigt, men den nuvarande ersättningen får bedömas som helt otillräcklig med hänsyn till att lön för utfört arbete skall utgå enligt gällande kollektivavtal. Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit en höjning av bidraget från en krona till tre kronor per arbetstimme.

Det allmänna löne- och kostnadsläget har avsevärt förändrats sedan 1958. Detta gör en uppräknig av statsbidraget nödvändigt därest någon halvskyddad verksamhet av betydelse över huvud skall komma till stånd. Icke endast den direkta arbetslönen utan jämväl övriga driftkostnader har undergått en mer eller mindre kraftig ökning. Skall industriföretagen kunna intresseras att i större utsträckning än hittills anordna halvskyddad sysselsättning, måste enligt vårt förmenande en uppräknig av statsbidraget ske. För de handikappade som ej kan placeras i den öppna marknaden utan måste beredas någon form av skyddat arbete ter sig den halvskyddade sysselsättningen mycket tilltalande — den handikappade arbetar ju här vid ett vanligt företag och erhåller avtalsenlig lön. För samhället torde denna form av sysselsättning i de allra flesta fall vara mindre kostnadskrävande än den vid skyddade verkstäder. Med förståelse för departementschefens uppfattning att det av AMS föreslagna beloppet — tre kronor — torde vara för högt föreslår vi därför att bidrag till merkostnader vid avdelningar för halvskyddad sysselsättning skall kunna utgå med högst två kronor för varje av partiell arbetstagare fullgjord arbetstimme.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

att särskilt driftbidrag efter arbetsmarknadsstyrelsens prövning skall kunna utgå till huvudmännen för arbetsträningsinstitutioner med högre belopp än nu gällande maxibelopp av 2 000 kronor per arbetsplats och år;

att bidrag till verkstäder för halvskyddad sysselsättning må utgå med högst två kronor för varje av partiellt arbetsför fullgjord arbetstimme.

Stockholm den 23 januari 1964

Göran Karlsson

Åke Larsson

Georg Pettersson

Tage Johansson

Lars Larsson

Bertil Petersson